

ग्राहक सेवा - बाहेरगावचे आणि स्थानीय धनादेश त्वरित जमा दाखविणे - मर्यादेत वाढ

भारतीय रिझर्व बँक
मध्यवर्ती कार्यालय
बँकिंग प्रचालन आणि विकास विभाग
सेंटर - १, वर्ल्ड ट्रेड सेंटर
कफ परेड, कुलाबा, मुंबई - ४०० ००५

संदर्भ डिबीओडी.नं. लेग बीसी. २१/०९/०७/००७/२००२-०३

ऑगस्ट २३, २००२.

सर्व अनुसूचित व्यायवसायिक बँका
(आरआरबीज आणि एलसीबीज वगळून)

माननीय महोदय,

ग्राहक सेवा - बाहेरगावचे आणि स्थानीय धनादेश त्वरित जमा दाखविणे - मर्यादेत वाढ

कृपया आमच्या परिपत्रक क्र. डिबीओडी नं. बीसी १८१/ ०९/०७/००७/९९-२००० दिनांकित मे २९, २००० या बँकाना ग्राहकानी वसूल करण्यासाठी सादर केलेल्या बाहेरगावच्या आणि स्थानीय धनादेशाच्या बाबतीत रु. ७,५००/- पर्यंतच्या मूल्य ताबडतोब जमा करण्याची तजवीज करण्याचा सल्ला देणाऱ्या परिपत्रकाचा संदर्भ घ्यावा.

२. इंडियन बँकस असोशिएशन (आयबीए)च्या शिफारशीच्या आधारे असे ठरविण्यात आले आहे कि, बाहेरगावच्या आणि स्थानीय धनादेशाच्या बाबतीत मूल्य ताबडतोब जमा करण्याची रु. ७,५००/- ची विद्यमान मर्यादा, भारतीय रिझर्व बँकेकडून वेळोवेळी निर्गमित येणाऱ्या विद्यमान मार्गदर्शक तत्वांनुसार रु. १५,०००/- पर्यंत वाढविण्यात यावी असा सल्ला देण्यात येत आहे.

३. विद्यमान सूचनांनुसार, त्यांच्या ग्राहकानी वसूल करण्यासाठी सादर केलेल्या बाहेरगावच्या आणि स्थानीय धनादेशाच्या बाबतीत मूल्य ताबडतोब जमा करण्याची तजवीज करण्यासाठी बँकानी खालील मार्गदर्शक तत्वांचे अनुसरण करणे आवश्यक आहे.

- (१) बाहेरगावच्या धनादेशांच्या वसूलीसाठी सामान्य वसूली आकार लावावा आणि स्थानीय धनादेशासाठी रु. ५/- आकार लावावा.
- (२) ग्राहकाचे खाते योग्य प्रकारे चालविले जात आहे याची बँकेने खात्री करून घ्यावी.
- (३) बँक सर्व व्यक्तिगत खातेदाराना ही सुविधा त्यांच्या खात्याचा प्रकार म्हणजे बचत खते, चालू खाते किंवा कॅश क्रेडीट खाते, विचारात न घेता द्यावी.
- (४) बँकेने ही सुविधा देण्यासाठी किमान शिल्लक रकमेसाठी कोणताहि वेगळा नियम लागू करू नये.
- (५) बँकेच्या विस्तारित कक्षातहि या सुविधेसाठी ग्राहकाना, बँकेने या बाबतीत नेहमीची काळजी घेण्याअधीन परवानगी द्यावी.
- (६) ताबडतोब रक्कम उपलब्ध होणे म्हणजे अग्रिमाची मंजूरी असेल, पण रु. १५,०००/- पर्यंतच्या धनादेशाच्या दर्शनी किंमतीवर व्याज न लावणे रिझर्व बँकेच्या अग्रिमावरील व्याजदरासंबंधातील आदेशाचे उल्लंघन समजण्यात येणार नाही.
- (७) ज्या प्रकरणात, रु. १५,००० पेक्षा अधिक दर्शनी मूल्याचे साधन क्लियरिंगसाठी प्राप्त झाले असेल आणि रक्कम प्रत्यक्ष वसूल होण्याच्या तारखेपूर्वी कोणत्याहि प्रकारे असो, साधनाची रक्कम खात्यात जमा

झाली असेल, निधीचा वापर करावा लागलेल्या कालवधीसाठी ठरलेल्या दराने व्याज (बँकेने विहित केलेल्या सामान्य सेवा आकाराव्यतिरिक्त), सुध्दा आकारावे.

(८) धनादेश प्रदान न होता परत गेल्यास, बँक भारतीय रिझर्व बँकेच्या लागू असणाऱ्या व्याज दराच्या आदेशानुसार, निधी बँकेच्या हाती नसलेल्या कालावधीसाठी व्याज वसूल करू शकते.

अ. ग्राहकाला बाहेरगावचा धनादेश दाखल केल्याच्या उधारीच्या तारखेपासून त्याच्या परत जाण्याच्या तारखेपर्यंत व्याज आकारू नये.

ब. बँका धनादेश परत गेल्याच्या तारखेपासून बँकेला पैशची प्रतिपूर्ती होण्याच्या मधील कालावधीसाठी व्याज आकारू शकते.

क. जर धनादेश बचत खात्यात जमा करण्यात आला असेल तर धनादेश प्रदान न होता परत गेल्यास काहीही व्याज देय नसेल.

(९) बँकाना वेगळ्या प्रकारच्या पे-इन-स्लिप उपयोगात आणण्याबाबत विचार करता येईल, ज्यांच्यावरती, धनादेश नाकारला गेल्यास ग्राहकाला ज्या कालावधीसाठी बँक निधीविना असेल त्यासाठी सामान्य दराने व्याज प्रदान करावे लागेल अशी सूचना छापता येईल.

(१०) ही सुविधा उपलब्ध असल्याची सूचना सर्व शाखांमध्ये ठळकपणे लावण्यात यावी.

४. तातडीच्या कारवाईसाठी आपण आपल्या शाखाना त्यानुसार योग्य सूचना द्याव्यात.

५. कृपया पोंच द्यावी.

आपला विश्वासू

(एम. आर. श्रीनिवासन)

प्रमुख प्रभारी महाव्यवस्थापक